

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:
za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kaplarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— **DELAVSKI LIST** POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Zgodovinske meje avtonomnih dežel.

IZ GOVORA DR. KOROŠCA NA SEJI KONSTITUANTE 15. APRILA.

RAZDELITEV DRŽAVE NA »OBLASTI« PO — ŠTEVILKI.

Glede notranje ureditve naše države določa vladni načrt ustave takozvane »oblasti«. Gospoda, na prej bom govoril o teritorialni razdelitvi zemlje. Glavni kriterij, po katerem je vladni načrt razdelil državo na oblasti, je številka: šele sekundarni kriterij so prirodne, ekonomske in kulturne prilike. Glavno je številka: ako zahtevajo kulturne in naravne razmere širšo oblast, se ta ne more ustanoviti, ker je glavno pač se ta ne more ustanoviti, ker je glavno pač številka in vse drugo sekundarnega pomena. Mi dobro vemo, zakaj polagate Vi tako veliko važnost na razdelitev po številki. Vi ste dali številki to nalogo, da naj ona ubije zgodovinske poglede na razdelitev zemlje.

ZAKAJ SMO ZA ZGODOVINSKE MEJE POKRAJIN?

Če se mi vprašamo, kako stališče vzemajo plemena našega naroda glede na razdelitev države v velike ali manjše oblasti, vidimo to, da je ogromna večina srbskega plemena za male oblasti. Na drugi strani pa vidimo, da je večina Hrvatov in Slovencev za veliko večje oblasti, za oblasti, ki bi imele, da rečem odkrito, zgodovinske meje. (Velik nemir in medkljci: »To je avstrijanstvo!«) Gospodje, nikar se ne vznemirjajte! Razburjati se Vam je treba tem manj, ker je odločitev že padla. Vsi vemo, da ima srbsko pleme v tej zbornici večino, vsi vemo tudi, kako razdelitev zahteva srbsko pleme. Toda vendar moram jaz govoriti odkrito, ker imate Vi več koristi od tega, če Vam povem odkrito svoje mnenje, nego če ga prikrivam. Slovenci in Hrvatje zahtevamo zgodovinske meje... (Dr. Kukovec: »Ne vsil!«) Nikar me ne motite, saj sem že rekel, da večina Slovencev in Hrvatov zahteva zgodovinske meje. Mi Slovenci in Hrvatje zahtevamo torej zgodovinske meje zaradi tega, ker mislimo, da bomo v svojih zgodovinskih mejah lahko uspešneje branili in nadaljevali svoje kulturno, gospodarsko in politično življenje. (Veliko odobravanje na desnici.) Mi mislimo, da je treba to kontinuiteto našega kulturnega, političnega in gospodarskega življenja ohraniti, da je radi tega treba ohraniti pokrajine, ki jih je ustvarila zgodovina. Nam ni glavna reč zgodovina, nam je glavna reč nadaljevanje in kontinuiteta našega kulturnega, našega političnega in gospodarskega življenja. — (Poslanec Blaško Rajič: »Mi hočemo biti gospodarji v svoji hiši!« Poslanec dr. Žarko Miladinović: »To je separatizam!«)

VLADNE STRANKE NISO ISKALE SPO-RAZUMA GLEDE RAZDELITVE DRŽAVE.

Konstatirati moram, da se dosedaj v tej stvari ni iskal nikak resen sporazum z nami, in če je gospod minister za konstituantu včeraj govoril o kakem sporazumnem delu, moram reči, da je to samo sofizem ali samo prazna fraza. Dosedaj se stvarno ni iskal v tej stvari sporazum z nami in jaz to konstatiram radi tega, da se zabeleži, da bo zgodovina vedela, kako je ta stvar.

GOVORNIKOVO STALIŠČE DO ZGODOVINSKIH MEJ V VESNICEVEM KABINETU.

Minister notranjih zadev Milorad Drašković: Bili mo kolege v kabinetu g. Vesniča. Sklenili smo pogodbo in v to pogodbo se je sprejelo tudi to, da se princip zgodovinskih mej negira. To točko je priznal in podpisal tudi gospod Korošec. (Burno ploskanje v centru.)

Takrat, gospodje, ko smo pri vladnih strankah pripravljali načrt ustave v kabinetu g. Vesniča, se je stavilo v neki seji, kateri je predsedoval predsednik ministr-

skega sveta, in pozneje še v drugi seji, kateri je predsedoval Njegovo Visočanstvo regent, tudi vprašanje, ali smo za enostavno unitarno državo ali za zloženo federativno državo. Enoglasno, ne izvzemši niti gospoda Korošca, niti gospoda Drinkoviča, je bilo sklenjeno, da bo naša država unitarna, enostavna država. To so zgodovinska fakta, ki sem si jih zapomnil in zabeležil. Gospodje, tako stoji stvar.

Dr. Anton Korošec: Zopet moram naglasiti, da smo vstopili v vlado pod pogojem, da se zgodovinske meje ne negirajo. Nikdar nisem podpisal ničesar, s čimer bi se zgodovinske meje odpravljale.

Predsednik dr. Ivan Ribar: Besedo ima g. minister Drašković.

Minister Milorad Drašković: Pogajanja za sporazum za sestavo kabineta vodila sta na eni strani g. Vesnič in g. Ninčič v imenu parlamentarne zajednice, kakor se je takrat imenovala skupina radikalnega kluba, Narodnega kluba in Jugoslovanskega kluba, a kot predstavnika druge zajednice, demokratske zajednice, sva vodila pogajanja g. Pribičević in jaz. In v tej lastnosti smo g. Ninčič in g. Vesnič z ene strani, g. Pribičević in jaz z druge strani podpisali ta sporazum, ki je obvezen i za g. Korošca i za g. Drinkoviča.

Dr. Mate Drinković: Gospod predsednik, prosim besede.

Predsednik dr. Ivan Ribar: Če g. Korošec dovoli, Vam hočem dati besedo. (Klici: »On sedaj ne more govoriti!« Poslanec Pavle Marinković: »Oba za eno no-reta govoriti!«) Gospodje, prosim, mir! Če g. Korošec dovoli, g. Drinković more govoriti.

Dr. Anton Korošec: Dovolim, toda samo pod pogojem, da čas, kar bo govoril, g. Drinković, ne gre na moj račun. (Nemir.)

Predsednik dr. Ivan Ribar: Gospodje, prosim, mir. G. Korošec je dovolil g. Drinkoviću, da govori, in jaz mu dajem besedo.

Dr. Mate Drinković: Jaz ne morem drugega, nego potrditi dejstva, ki jih je tu navedel g. dr. Korošec, namreč, da se mi nismo spuščali v posameznosti sporazuma ali dogovora med g. Vesničem in drugimi strankami, niti nismo bili za to vprašani. Minister prosvete S. Pribičević: »Pa ima Vaš odgovor vse točke!« Jaz izjavljam, da bom jutri prinesel tri pisma, ki sem jih pisal tekom teh pogajanj g. Vesniču, iz katerih se razvidi, da smo jasno in odločno povedali: mi vstopimo v to vlado samo, da obvarujemo državo nesreče in da omogočimo volilni red. Čeprav nas pri tem izrabljajo. Da, gospodje, da se pustimo izrabljati, to smo tedaj rekli; a jaz bom jutri prinesel in tukaj prečital omenjena tri pisma. (Nemir.)

Sahib Korkut: Prosim besedo k poslovniku!

Predsednik dr. Ivan Ribar: Nimate besede. Sedaj govori g. Korošec.

Dr. Anton Korošec: Meni je to nerazumljivo tudi radi tega, ker se mi zdi nemogoče, da bi bil g. Vesnič kaj takega podpisal. Spominjam se ravno iz našega kabineta, da se nam je glede avtonomije in glede zgodovinskih mej dopustilo predlagati vse, kar so naši klubi zahtevali. Za to imate kot zgodovinski moment oddvojeno mišljenje dr. Korošca, ki ga je predložil ustavni odbor in iz katerega se razvidi, da se je tudi v kabinetu g. dr. Vesniča že dovolil predlog, s katerim se uvajajo zgodovinske meje. To more vsakdo videti, in jaz mislim, da je tu kaka prevara, ali, kar je še verjetnejše, kaka pomota, ker sami veste, da smo v kabinetu imeli svobodo, da zahtevamo zgodovinske meje in da govorimo o avtonomijah.

čem. Na prošnjo ministrov, je Drašković izjavil, da ostane na svojem mestu, dokler ne bo sprejeta ustava. — Sprejet je bil predlog o namerah, ki se naj podvzamejo za vzdrževanje mira v Črni gori. — Sklenjeno je bilo, da se bivši predsednik dalmatinske vlade, dr. Krstelj predlaga za odlikovanje. — Razpravljalo se je o ruskih beguncih, a ni prišlo do definitivnega sklepa.

Trumbić za štiri avtonomne pokrajine.

Krfska deklaracija.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Na eni prihodnjih sej bo govoril bivši zunanji minister dr. Ante Trumbić. Govoril bo o krfski deklaraciji (ki jo zna na pamet), ker se ona po večini napačno tolmači. Govori se,

da bo predlagal, da se naša država razdeli na štiri avtonomne pokrajine: 1. Srbija s Črno goro in Vojvodino, 2. Hrvatska s Slavonijo, 3. Bosna in Hercegovina z Dalmacijo in 4. Slovenija.

Demokratska goljufija s Protičevim mandatom.

Belgrad, 19. aprila. V današnji seji konstituantu se demokrati v sporazumu s Pašičem predložili »sklep verifikacijskega odseka«, s katerim se sprejema ostavka Stojana Protiča. Ko je poročevalec dr. Mogošević to naznanil, je nastal med samimi radikalcami velik vihar. Radikalni poslanci so klicali, da je to demokratski falzifikat, kajti verifikacijski odsek sploh ni imel seje. Tudi opozicija je na najostrejši način protestirala proti takemu postopanju demokratov, ki so hoteli v konstituantu lastni

strankarski sklep vtihotapiti kot sklep verifikacijskega odbora. Na demokrate so leteli očitki nelojalnosti, zahrbtnosti, sleparstva itd. Poslanci so zapustili svoje klopi in se zbirali v gručin. Predsednik konstituantu dr. Ribar je moral priznati, da je bilo postopanje demokratov nezakonito ter je zagotovil, da se stvar reši zakonitim potom. Sejo so morali prekiniti. Demokrati so znova razkrinkani kot najbrezvestnejša strankarska klika, ki brez ozira gazi vse zakone in predpise, da si ohrani oblast.

Konstituantu.

Po viharni dopoldanski seji se je večeraj konstituantu popoldne zopet sešla in nadaljevala sejo. Govoril je soc. dem. poslanec D i v a c. Označil je sedanjí politični režim kot kapitalistični despotizem in kritikoval nezadostni socialno-gospodarski del ustave in pozval vladno večino, naj ustavo v smislu ljudskih želja in potreb izpremeni. — Potem je dobil besedo poročevalec ustavnega odbora dr. Laza Marković, ki je pral zamorca in povedal, da vlada pod nobenim pogojem ne misli pristati na samoupravo zgodovinskih pokrajin. Nato so sejo zaključili. V današnji seji govori v imenu Jugoslovanskega kluba poslanec dr. Šimrak.

Mestno gospodarstvo.

Nekdo, ki pravi, da dobro pozna ljubljansko mestno gospodarstvo, je v sobotnem »Narodu« napisal člančič, v katerem se peča tudi — z elektriko. Da Ljubljana nima dovolj elektrike — pravi — so krivi »klerikalci«.

Bolje bi bil mož storil, da bi bil o tem vprašanju molčal! Vprašanje elektrike je eno najbolj črnih poglavij vladajoče magistratne JDS-gospode. V Ljubljani se vedno kurimo drag premog, da dobivamo elektriko, čeprav se že cel svet poslužuje elektrike na vedno silo. Ljubljanska elektrarna, ki rabi premog, že davno ne zadošča potrebam Ljubljane. Cene so mnogo predrage. Vkljub visokim cenam elektrike ni več dobiti ne za razsvetljava in ne za gonilno moč, ker elektrarna ne zmore.

Gospodje naj vedo, da so oni sami krivi tej mizeriji.

Ko se je pred leti dežela Kranjska lotila velikopoteznega načrta, s o c i a l i z a c i j e v o d n i h s i l i, je ves kapitalizem zagnal proti temu načrtu peklenski hrup. židovsko-kapitalistična družba Leykam-Josefštal se je z vsemi štirimi upirala temu načrtu, ki je imel namen, vodne sile vzeti iz rok posameznih kapitalistov ter jih pritegniti splošnosti in prid. Kapitalisti tedaj niso imeli poslušnega orodja ko liberalno stranko, ki je vladala na magistratu. V listih in na shodih so liberalci nastopali proti temu načrtu, mesto da bi ga podpirali. Vzlic vsem napadom je dežela zgradila Završnico, ki daje gorenjskim vasicam elektriko polovice ceneje, kot jo more dati elektrarna »napredne« Ljubljane.

Ko bi bila tedaj Ljubljana v rokah drugih mož, kakor so kapitalistični liberalci, bi se bil ustvaril med Ljubljano in deželo pаметen sporazum. In danes bi bila Ljubljana deležna električne sile v poljubni množini po nizki ceni.

Toda načrt dežele Kranjske se ni mogel uresničiti v polnem obsegu vsled velikega nasprotovanja. Pravda med družbo Leykam in kranjsko deželo še ni rešena. Kljub temu pa je sedaj kapitalistična družba Leykam začela graditi svojo elektrarno. In od te privatne kapitalistične elektrarne bo Ljubljana rada vzela elektriko za nekako miloščino. Tako bo Ljubljana odvisna od kapitalistične družbe Leykam, kakor je sedaj od trboveljske družbe radi premoaga.

V ilustracijo pa bodi še povedano, da je mestni podžupan dr. Triller obenem upravni svetnik papirne družbe Leykam-Josefštal.

Tako je po zaslugi liberalne stranke JDS Ljubljana podpirala interese kapitalistov proti interesom lastnih občanov ter je sedaj navezana na premogovno družbo in na družbo Leykam.

In to vse po zaslugi tistih kratkovidnih ljubljanskih volivcev, ki so rajši preganjali »klerikalnega zmaja«, kakor da bi poslušali svojo pamet.

Poglavje o elektriki je za Ljubljano tako sramotno, da zadostuje, da dne 26. t. m. noben razsoden volivec ne bo glasoval za stranko JDS, stranko kapitalistov!

Manipulacija s „Samopomočjo“.

Dve aretaciji.

Pred dobim mesecem je bil v Mestnem domu občni zbor uradniške zadruge »Samopomočje«. Kljub uradnostrogi reviziji ni občni zbor dal staremu odboru absolutorija, ampak je bila izvoljena štiričlanska revizijska komisija z nalogo, da ugotovi resnično bilanco, zaloge in ves inventar zadruge. Komisija je doslej izvedla le delno revizijo in že ta je prinesla na dan zelo čedne trgovske manipulacije, ki meje na goljufijo. »Samopomočje« je glede nakupa raznega blaga, zlasti manufakturnega, angažirala dva trgovca, in sicer Ljubljana Ivana Kavčiča in de Gregorija, rodom iz Grosuplja. Ta dva sta za zadrugo nakupovala en gros blago. Da pa sta zamogla blago razpečati tudi drugim trgovcem, sta se posluževala goljufivih zvijač, ponaredila sta celo zadrugno štampljo. Zadrugo sta v svoje sebične namene izrabljala celo pri trgovcih in bankah. Na ta način sta za velike zneske oškodovala »Samopomočje«. Naravno, da so jima te trgovske nerealne manipulacije donšale masne dobičke in sta oba postala — bogatirja. De Gregori je izrabljal tudi svoje važno zaupno mesto pri »Samopomočju«. Bil je tam poslovodja in je kot tak poveril večji znesek okoli 25.000 K. — Čim so prišla ta razkritja revizijske komisije na dan, je bil odbor moralno prisiljen, podati kazensko ovadbo pri državnem pravdnistvu. Na zahtevo državnega pravdnika je policija včeraj popoldne aretirala oba trgovska špekulanta: Ivana Kavčiča in de Gregorija-ja ter ju odvedla v preventivni zapor deželnega sodišča. — Pričakujejo nadaljnjih senzacionalnih razkritij.

Razbojnikl skoro ujeli generala.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Semkaj je došlo poročilo, da bi bila general Draga Dimitrijevič, komandant armije in Živojin Lazič, šef oddelka za javno varnost, ki sta se nahajala na inspekcijskem potovanju v Črni gori, skoro ujeta od razbojnikov, ki so izborno organizirani. V zadnjem momentu se je izvedelo za njih namene in jih je vojaštvo razgnalo. To bi bil že tretji skandal, ki bi pa no svoji predrtnosti ore-

Pribičević ne bo notranji minister.

Belgrad, 20. aprila. (Izv.) Včeraj popoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o demisiji ministra policije Draškoviča. Demokrati so na njegovo mesto kandidirali Sv. Pribičevića. Tej kandidaturi pa so se uprli radikalcami s Pašičem.

segal dosedanja, Šele, ko je vojaštvo zasledlo vsa pota, sta mogla odpotovati iz Črne gore.

Tajni dogovor med Rusijo in Poljsko.

LDU Kodanj, 19. aprila. (Wolff.) Kakor javljajo iz Rige iz zanesljivega vira, se je ob enem z rusko-poljsko mirovno pogodbo sklenil med Poljsko in sovjetsko Rusijo tajni dogovor, po katerem se Rusija obveže, plačati v enem letu pet milijonov zlatih rubljev. Ostalih trideset milijonov zlatih rubljev bo plačala v sirovinah in v blagu. Poljska bo poskušala doseči, da se Rusiji izplačajo njene tirjatve v inozemstvu in dobi za to 20% provizije. V mirovni pogodbi je bilo samo določeno, koliko mora Rusija skupno plačati, ni pa bil določen način plačevanja.

ŠTRAJK PREMOGARJEV NA ANGLEŠKEM.

LDU London, 19. aprila. (Reuter.) Izjava, ki jo je nocoj izdala zveza rudarjev ter dogovor zveze lastnikov rudokopov ne vsebujeja ničesar, iz česar bi se moglo upati na vzpostavitev pogajanj. Po odgovoru lastnikov rudokopov odklanjajo rudarji, razpravljati o plačah, dokler se ne ugoti njihovim glavnim zahtevam.

NEMSKA VOJNA ODSKODNINA.

LDU Belgrad, 19. aprila. (ZNU.) Po mir, pogodbi nam mora na račun odškodnine Nemčija tri leta dobavljati skupaj 25.000 knj, 50.000 volov in 100.000 krav in junic ter 40.000 ovac. Ker so nekateri naši pašniki po suši veliko trpeli, je poljedelsko ministristvo sklenilo, da nekaj te živine proda Nemčiji nazaj.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 20. aprila. (Izvirno.) Današnja predborza notira sledeče kurze: Italija 685 (tendenco slaba, na belgrajski borzi 672); Dunaj 22.20; Budimpešta 51-52; Praga 196; Berlin 224-225; Newyork 141-142; dolarji 138.50.

Politični dogodki.

Naši zasedajo otoke. Iz Splita poročajo: Naša vojska je bila na otokih navdušeno sprejeta. Dne 18. t. m. ob 6. zjutraj so prišli prvi oddelki naše vojske v Velo luko. Italijani sprva niso dopustili nobenih manifestacij. Ko pa so odšli, je navdušenje izbruhnulo z elementarno močjo. Naša vojska je vkorakala v Biato v spremstvu velike množice naroda. Na pol pota so ji že prišli nasproti Blačani. Ob 14.30 je vkorakala vojska v Komiš, ki je bil ves v zelenju. Ob 17.30 je došla vojska v Vis. Poveljniku Kovačeviću je prebivalstvo izročilo zlato kolajno v spomin, ki je imela napis: »Prebivalstvo mesta Visa svojemu prvemu poveljniku.« Zvečer je bila bakljada. Mesto je bilo v zelenju in povsod so se dvigali slavoloki. Na Hvaru je prebivalstvo ob sprejemu prepevalo »Bože pravde«. Tam je pozdravil vojsko dr. Avelin, kateremu se je zahvalil podporočnik Sasić. Na znani Napoleonovi trdnjavi so pokali topovi. Zvečer je šel sprevod pred stanovanje narodnega mučenika Maschiebe, nakar se je razvila prosta zabava, ki je trajala do jutra.

E. Bulwer: Poslednji dnevi v Pompejih.

Pri Cereri, pri Panu, pri Cibeli, ti mi samo vzbujáš radovednost mesto strahu, je odvrnila muhasta, razvajena Pompejka. Poiskati ga hočem in izprašati o ljubezni. Če je k tistim orgijam tudi ljubezen pripuščena, potem je toliko verjetnejše, da pozna njene tajne. Nidija ni odgovorila. Še danes ga hočem obiskati, je nadaljevala Julija; nak, še to-le uro. Po dnevi in v njegovem sedanjem stanju se ti je gotovo toliko manj bati, je odgovorila Nidija, ki se je vdala nenadno skrivni lastni želji, da bi izvedela, če temačni Egipčan v resnici pozna čare, ki se z njimi vzbudi in utrdi ljubezen, ki je tolikrat slišala o njih. Kdo bi se pa drznil storiti bogati Dijo-medovi hčerki kaj žalega? je rekla Julija ošabno. Pojdem. Ali te smeni pozneje obiskati, da čujem uspehe? je vprašala Nidija boječe. Poljubi me za svoje zanimanje za Julijino čast, je odgovorila gospodinja. Seveda, gotovo. Nocoj večerjam z doma — pridí jutri osorej in izvedela boš vse. Morda ti dam tudi kaj posta — ampak za danes dovolj. Čak, vzemi tole zapestnico za novo misel, ki si me z njo navdahnila, in pomni, da je Julija hvaležna, velikodušna, ako ji služiš. Tvojega daru pa ne morem vzeti, je rekla Nidija in položila zapestnico na stran; ker sem mlada, morem nepodkupljena imeti sočutje z onimi, ki ljubijo — ljubijo zama. Tako govoriš? je odvrnila Julija. Go-

Boj ameriških železničarjev proti znižanju plač. Ameriške železniške družbe so sklenile delavcem pod pretvezo, da je draginja minila, znižati plače. Delavci so to namero odklonili in se sklicujejo na to, da so morali ob najhujši draginji poldrugeto leto čakati na zvišanje plač; takrat so bili tako oškodovani, da bi morali najmanj še pet let dobivati sedanjo plačo, da bi se jim tedanja škoda povrnila. Železniške družbe so se sedaj obrnile naravnost na vlado, naj jim dovoli znižati plače navadnih delavcev za 17 do 21 odstotkov, in sicer od 1. aprila dalje. Pri tem se sklicujejo na slabo gnotno stanje železnice. Predsednik Harding je pozval na posvet najboljših železniških strokovnjake. Kakor se čuje, namerava vlada pristati na znižanje delavskih plač, ob enem pa izvesti tudi znižanje železniških pristojbin. Delavci so predsedniku Hardingu poslali predlog, naj skliče skupno konferenco delavcev in delodajalcev. Razen tega so delavci po svojem gospodarskem strokovnjaku W. J. Laucku predložili vladnemu železniškemu odboru obširno spomenico, v kateri dokazujejo, da za slabo stanje na železnicah ne nosijo krivde delavci, ampak edino-le nesposobna vodstva, ki zabijejo vsako leto bilijon dolarjev. Delavci zahtevajo, naj »narodne pogodbe« med delavci in železniškimi družbami (pogodbe, ki veljajo za vse ozemlje Združenih držav), ki so se uvedle začasa vojne, ostanejo v veljavi tudi v bodoče.

Delavci na barikade — voditelji na oddih. Povodom zadnjih komunističnih nemirov v Nemčiji, ko so komunistična glasila pozivala delavce na nasipe, je ugotovila berlinska »Freiheit«, da skoraj nobenega komunističnih voditeljev ni bilo na mestu: Dr. Kurt Geyer je bil v Moskvi. Otto Braß je bil na potu v Rusijo, ravnotako Viljem Koenen. O Koenenu je itak znano, da ga nikoli ni bilo v Nemčiji, kadarkoli se položaj postruje. Koenenov spremljevalec v Rusijo je bil komunistični voditelj proletariata in član centrale Fritz Heckert. Adolf Hoffmann si je dal od svojega zdravnika nasvetovati potrebo večtedenskega oddiha. Levi je šel tudi v inozemstvo in sicer na jug. O Daumigu ni bilo ne duha ne sluha. Tako je bil nahujskani proletariat ob nevarni uri brez voditeljev, prepričan vplivom zločinskih individvijev. — Že gori omenjeni komunistični poslanec dr. Levi si je nad vprizoritvijo tega komunističnega puča umil roke v posebni brošuri, v kateri razkriva, da je ukaz za puč prišel naravnost iz Moskve in da je centralno vodstvo komunistične stranke ta ukaz slepo izvršilo, ne da bi vodilo račun o danih razmerah. Podrobno vodstvo pri puču je bilo v otročjih rokah ter se je gibanja polastil »lumpenproletariat« in zločinski elementi. Umljivo je, da ostalo nekomunistično delavstvo ni hotelo imeti s tem gibanjem opravka. Padale so žrtve v Hamburgu, Halleju, Essenu, toda zaman — nekomunistično delavstvo je ostalo hladno. A centrala? Centrala je akcijo ostrila. Krdelce za krdelcem je šlo v boj — kakor je ukazala centrala. Krdelce za krdelcem je šlo v smrt, kakor je ukazala centrala. Centrala je enotavno sedela v Berlinu in akcijo ostrila. Pošljala je svoje lastno meso in kri v smrt za stvar, ki jo že sama spoznala kot izgubljeno. Nasproti temu obledi celo Ludendorff. Tako opisuje komunistično pučevsko politiko lastni voditelj.

vorih kakor svobodna ženska — še boš prosta — zdravstvuj!

OSMO POGLAVLJE.

Julija obišče Arbaka. — Uspeh tega razgovora. Arbak je sedel v sobi, ki je držala na nekak balkon ali stebrenik, ki se je nahajal njegovemu vrtu nasproti. Lica so mu bila bleda in upadla od bolečin, ki jih je pretrpel, toda njegova železna postava je že okrevala od najhujših učinkov onega dogodljaja, ki mu je v trenutku zmage uničil vse njegove okrutne naklepe. Vonjavi zrak, ki mu je pahljal čelo, mu je poživil oslabele čute in kri se mu je po skrkljenih žilah živahneje pretakala kakor že dolgo ne. Toraj, je razmišljal, »vihar usode se je polegel — zlo, ki ga je prerokovala moja ljubezen in ki je grozilo samemu življenju, se je prigodilo — in vendar še živim! Prišlo je, kakor so zvezde naprej pravile — sedaj pa se za vsem smehlja dolgo, jasno, uspešno življenje, ki je imelo priti za tem zlom, če ga preživim — prestal sem — obvladal sem poslednjo nevarnost svoje usode. Sedaj mi je treba samo, da varno in brez strahu zasadam vrt svoje bodoče usode. Najprvo, pred vsemi zabavami, celo pred ljubavnimi — naj pride maščevanje! Ta dečaki Grk — ki je prekrizal mojo strast — uničil moje načrte — se mi izvil ravno v trenutku, ko je bodalo imelo piti njegovo prokletu kri — ta mi v drugič ne uide. Ampak kako se maščevati? O tem naj dobro razmišljam. Oj, Ate, če si res boginja, navdaj me z največjim svojim navdihnenjem! Egipčan se je zatopil v globoko razmišljanje, ki mu pa po vsej priliki ni nudilo nobene jasne ali povoljne misli. Pretehtujoč načrt za načrtom je nemirno izpreminjal svoj

Dnevni dogodki.

Otroci in tobak. Če se ne motim, sem brai neke uradno odredbo, da se otrokom do gotove starosti (ne vem več do katerega leta) ne sme prodajati tobak. Naposled pa tudi ne vem, ali je taka odredba bila izdana pri nas ali kje v — centralni Aziji. Denimo, da pri nas. Toda, ali kaj pomaaga? Ko hodim zjutraj v urad, vidim dan na dan mlečnozobe fantaline, šolarčke v starosti celo pod 10 leti, ki bi jim moral sicer brisati nosove in mleko izpod njih, — kako ti puhaajo oblake dima, da jim zagrinja upala in obledela lica. — Kaj pomaaga prepoved, da se takim otročjem ne sme prodajati tobak, če je bila taka prepoved tudi res izdana? — Po mojem mnenju bo treba proti tej za nežno mladino skrajno škodljivi razvadi kajenja, za mladino pravi kugi, ukreniti nekaj radikalnega. Proti kozam je oblast uvedla prisilno cepljenje. Proti kajenju to ni mogoče; pač pa je mogoče, da organizira javno nadzorstvo, tako, da bo imel vsakdo pravico takega-le pobalinička, ki vleče svoj »čik«, prijeti in ga izročiti roki pravice. Nedoletnim do gotove starosti se mora namreč kajenje enostavno oblashtvenim potom prepovedati! To ni nazadnjaško, ampak res napredno v javnem interesu, v interesu ljudskega zdravstva. — Dom in šola morata seveda storiti svojo dolžnost. Predvsem dom: pameten oče ne bo štedil niti z leskovim oljem. In pa šola! — Ta po mojem mnenju vse pre malo stori v tem oziru. Kako neki? Naj povem, zakaj. Neko nedeljo sem gledal, kako je spremljal učitelj otroke v cerkev iz šole na Komerškega cestu; ko je izvrševal svoj uradni posel nadzoran, je imel — cigareto v ustih! To menda vendar ne gre. Saj si jo napesjed morda zapali tudi ob katedru. — Torej: Na boj proti nikotinu z organiziranim odporom v gorenjem zmislu! — Prijatelj mladine.

Fašisti zopet napadli tiskarno »Edinost« v Trstu. Tiskarna »Edinost« tržaškim fašistom ne da spati. Za 18. t. m. so zopet pripravili napad nanjo. Okolu 7. ure zvečer so se začeli zbirati v ulici Franciška Asiškega. Toda karabinerji so bili to pot pravočasno na mestu in so napad preprečili. Pobitih je bilo na tiskarni le nekaj šip.

Konstituiranje odbora »Društva zasebnega uradništva za Slovenijo«. — Na obnem zboru krajevne skupine Ljubljana »Društva zasebnega uradništva Slovenije« izvoljeni odbor kraj, skupine, ki tvori pomnožen z delegati krajevnih skupin izven Ljubljane Osrednji odbor organizacije, se je v svoji seji dne 19. t. m. konstituiral. Za predsednika krajevne skupine in Osrednjega odbora je bil enoglasno izvoljen dosedanji predsednik gosp. Fran Orehek, za podpredsednika pa g. Valentin Urbančič.

Stare znamke in dopisnice od 16. t. m. dalje niso več veljavne. Vsak naj torej v svojo korist rabi samo nove znamke in dopisnice s sliko regenta Aleksandra, da ne bo nepotrebnih kazni.

Delavne razmere v Ameriki. Delavne razmere v Ameriki so še vedno jako motne. Trgovina počiva in večina industrij nima načel ter se je delo omejilo ali sploh ustavilo. V enem delu industrije se je jel položaj polagoma izboljševati, po drugih pa kriza še-le nastopa. Povsodi se pripravljajo na znižanje delavskih plač;

posebno gradbena industrija čaka na to in odlaša z delom.

Otvoritev javne telefonske govornice v Dolenjem Logatcu. Pri poštne in brzojavnem uradu Dolenji Logatec, oziroma pri tamkajšnji telefonski centrali se je otvorila dne 5. aprila t. l. javna govornica za krajevni in medkrajevni promet z omejeno dnevno službo.

Ljubljanski dogodki.

lj Protestna manifestacija akademske omladine radi dogodkov, o katerih smo podrobno poročali, se je vršila včeraj popoldne dostojansveno in veličastno. Po zborovanju, ki se je vršilo na univerzi, kjer je akademska mladina soglasno sklenila resolucije proti nečutenim dogodkom in proti gnilim razmeram v gledališču, se je razvil dolg sprevod, ki se ga je udeležilo do 800 akademikov. Odšli so pred deželno vlado in policijsko ravnatelstvo, kjer je deputacija oddala resolucije. Zvečer pa so se zbrali pred opero in sporočili svoje zahteve intendantu g. Juvančiču, ki je moral priznati, da se gode v upravi nerednosti in ugodni vsem zahtevam omladine. Pogajanja med deputacijo in g. Juvančičem so trajala do pol 10. ure, na kar je zamogla pričeti predstava ob skoraj popolnoma praznem gledališču.

lj Mesta kriza končana. Mestno tržišno nadzorstvo poroča, da je vsled prepovedi izvoza takoj padla cena živini in cena mesa na trgu. Pričakovati je nadaljnega padanja cene. Na pritisk mestnega magistrata se je zavezala firma Predovič, da bo dobavljala mestni občini tedensko 50 do 60 dobrih volov brez vsakega primešavanja krav in bikov ali mlade živine, po nakupni ceni. Živina se bo dovažala iz Hrvaške, ker je Kranjska vsled eksporta že preveč izžrana. Mesarji ljubljanskega irga bodo prodajali meso teh volov po maksimalnih cenah, ki se bodo določale od tedna do tedna. S četrtkom, dne 21. aprila pričneta s prodajo teh volov mesarja Keber in Ponikvar, stojnice ob zidu Mahrove hiše. Prihodnji teden prično še drugi mesarji s prodajo tega mesa. Ta teden je določena maksimalna cena 28 kron za kg prvega dela in 32 kron kg zadnjega dela. To vprašanje pa za nas še ni rešeno. Prihodnjič bomo o tej stvari obširneje pisali.

lj Odpeljan parizar. Iz šupe v Mestnem logu je neznan tat odpeljal kavarnarju Francu Krapežu zelenobarvan »parizar« v vrednosti 4000 kron. Gotovo ga je kje v ljubljanski okolici prodal kakemu posestniku.

lj Dva poročna prava sta se izdružila 9. t. m. od trgovine Mencinger na sv. Petra cesti do trgovine Reiser v Komenskega ul. Najditelj naj ju odda proti dobri nagradi v uredništvu našega lista.

Odgovorni urednik Anton Maruček. Izdaja konzorcij »Novoga Časa«. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Gradbeno podjetje **ing. Dukič** LJUBLJANA, Resljova cesta 9. se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

in se začudeno ozirala po sobani, koje izbrano, dragoceno razkošje je celo osramotilo vse bogastvo v hiši njenega očeta; s strahom je tudi motrila hijeroglifske napise po stenah, obraze skrivnostnih podob, ki so iz vsakega kota zrla nanjo, trinožnik v nekoliko oddalji, nad vsem pa resnobni, znameniti obraz Arbaka samega; dolga bela halja mu je kakor pajčolan napol zakrivala črne kodre ter se mu valila do nog; obraz mu je bil vsled sodanje bledeosti še bolj vtiskovit, njegove črne, bistre oči pa so po vsej priliki skušale prodreti skozi njen pajčolan in razbrati skrivnost njene nečimurne, neženske duše. Kaj pa, je rekel s svojim tihim globokim glasom, te je pripeljalo, devica, v hišo jutrovskega tučja? »Njegov sloves, je odvrnila Julija. »O čem? je rekel in se čudno rahlo nasmešnil. »Ali moreš še vpraševati, modri Arbak? Mar ne govori celo mesto o tvojem znanju? »Nekaj malega sem si res da nabral, je odvrnil Arbak, »ampak v čem morejo take resnobne, puste tajne koristiti ušosu take lepotice? »Oj, je rekla Julija, nekoliko vzpodbujena po znanih glasovih laskanja, »mar se žalost ne zateka k modrosti po pomoč, in ali niso oni, ki ljubijo neljubljeni, izbrane žrtve žalosti? »Ha! je dejal Arbak, »ali more biti neljubljena ljubav usoda tako zale postave, koje vzorno somerje se vidi celo izpod gub tvoje ga ličnega oblačila? Blagovoli, devica, dvigniti pajčolan, da vsaj vidim, ako je obraz enako ljubek kakor postava. (Dalje.)